

CSONTOS JÁNOS

Irodalom

*Az irodalomnak az írás vetett véget.
 Oly boldogok voltunk a csapongó tűz mellett,
 ráolvasóinkat kántálva tudatlan
 pattogó-tekergő lángok ütemére.
 Majd vágyat éreztünk megcsípni a percet,
 rögzíteni az elfutót, mint zsákmányt barlang falán,
 ugyanúgy mondani, ugyanúgy érezni,
 hátha urai leszünk az időnek.
 Agyagba, kőre, foszló papiruszra
 róttuk fel remélt halhatatlan voltunk.
 Mennél több lett a jel, annál hatalmasabb
 a bizonytalanság egy-igazságainkban.
 Bizonyítékát körmöltük hitfogyatkozásnak,
 tévképzeteknek, törvény-inflációnak,
 s kézen-közön még a költészet is
 elveszítette csapzott, szent örületét.
 Az irodalom idővel így lényegülhetett
 köldökszemlélő öntörténetévé.
 Már nem szökhetünk vissza az ártatlan időbbe:
 a tűz elhamvadt, s az ó ráolvasók is
 értelmetlen kongnak a süket éjszakákban.
 Az ősbűn nem az alma volt, hanem a tinta.
 Mégis a könyvek, fóliánsok, fájlok
 dzsungelében forgatva csorbult macseténket,
 úgy érezhettük: az eltitkolt tudásnak*

*esőerdejében vagdaljuk az ösvényt.
 Évezredekén át ringattuk magunkat
 túlélni segítő szép illúzióinkban
 komor levegőjű akadémiákon,
 mint cifra uniformisú hadvezérek,
 okulárés tudósok háborút imitáltak,
 s hitték: mert írnak, s mert írásról írnak,
 befogadja őket is a Nagy Literatura.
 S ahogyan foszlott szét véletlen s akarva
 a töretlen Egész önáltató képe,
 úgy lajstromozhattuk veszteségeinket.
 Odalett a ritmus, mindenek alapja;
 útközben valahol a rímről is lemondunk,
 mit – nem is emlékszünk már – úgy aggatott
 a puritán szövegre édes vulgáryelvek
 slágerpoétája; idejétmúlttá vált
 metafora-pemzli dús ecsetvonása:
 tárgyasultunk, ám elvesztve a tárgyat.
 Vissza a kályhához, a roppanó tűzhöz?
 Talán mindegy is már: újmódi varázslók
 új esztétikával s technológiával
 termelik újjá az ős-analfabéta
 egyensúlyt, a valaha-volt lélek-békét.
 Minden ötletünket, ime, kipróbáltuk:
 csak az égre nem róttunk kondenzcsik-verset.*

3 angyal

Építészet

A három dimenzióba bebörtönzött ember
 a világerért be nem ismerné a vereségét
 a Genezissel folytatott előnytelen küzdelemben.
 A negyedik D pedig sosem volt az övé:
 az időnek csak száználmas szakaszait kapta,
 ráadásul nem is délceg egyenesen, hanem íven,
 törvényszerű felszálló és leszálló ággal –
 rajta mulatott a fáradt humorú Isten.
 Maradt humán játéktérnek a tér,
 önkényes origóból szertefutó nyilakkal,
 mintha a naív koordináta-geometria
 képes volna elhelyezni és megnevezni mindazt,
 ami amúgy elhelyezhetetlen és megnevezhetetlen.
 A Teremtő dobta kesztyűt az építész vette fel.
 Előbb csak mérnök volt: vonalakat húzott,
 gúlát szerkesztett, boltívet eszkábált,
 generációkon keresztül művezetett, hogy közelebb
 jussunk a fenséges gótikus mennyekhez.
 Tette a dolgát, nem filozofált.
 Aranymetszést ügyelt és színharmóniát,
 méricskél, össze ne omoljék a híd,
 munkát adott a szent-komolytalan
 piktoroknak és szoborfaragóknak.
 Nem tudni, mikor ébredt öntudatra:
 talán amikor elfordult az Ég,

s a térben rekedt csupasz Ádám-fattyak
 ruhákba és falakba burkolóztak:
 ne dideregjenek az istentelen űrben.
 Attól fogva az építőmester
 pap lett és tanító, kevés szavú rétor,
 a győzedelmes anyag cinkosa,
 aki emlékszik még a szakrális korokra.
 Fekete garbóban, fekete zakóban
 ült a villódzó képernyők előtt,
 s miközben mindent módszeresen megépíttetett,
 amire a Gép csak módot adott,
 nem feledkezett meg a globális párbajról.
 A duellum most eldöntetlenre áll.
 Túl a tömegben, a mennyiség forradalmán
 az építésznek maradt még csöpp esélye
 S.O.S.-re, menteni szottyadt lelkeinket.
 Ő formálja át a teret hellyé,
 a helyet az élet templomaivá.
 Ő hasítja ki a sosem-voltat a mindig-voltból,
 kijátszva nekünk rendelt töredék-íveket.
 Ami volt: örök; ami lett: esetleges.
 Csak a ceremóniamester tudhatja, miként
 merevülünk ki térben és időben.
 Háromdimenziós lakályos börtönünket
 csak az ő terrorizmusa rombolhatja le.

A szerelmes géométer